

22.11.2021

MMM/ Eläinlääkäripalvelut työryhmä

MTK:n kommentit luonnoksesta HE Eläinlääkintähuoltolaiksi ja siihen liittyvistä lakimuutoksista

9§ Toimenpidelistaus

Näemme listauksen minimitoimenpiteistä tällä hetkellä hyvänä ja johdonmukaisena, kun otetaan huomioon työryhmässä käyty keskustelu. Näkemyksemme on, että kissan sterilointi ja sektio tulee olla mukana listalla. Perusteena: eläinsuojelun kannalta tärkeät toimenpiteet liittyen kissojen hallitsemattoman lisääntymisen hallintaan ja eläinlääkärinavun antamiseen kiireellisissä tapauksissa, joihin käsityksemme mukaan kuuluu myös kissan sektio.

15§ Maksut kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista

Luonnoksessa:

”Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään kunnaneläinlääkärin perimistä palkkioista ja korvauksista, lisäksi järjestäjä tulee periä itse tuottamistaan 9 §:ssä tarkoitetuista palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksu silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla. Maksun tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen, ja se saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Järjestäjä voi periä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi maksun myös 1112 §:n 2 momentissa tarkoitettusta keskitetystä yhteydenottopalvelusta.”

MTK:n kannalta näemme asiakkaan ja kunnan kannalta ristiriitaisena kirjauksen ”tulee periä” ehdotetun uuden laajennetun vastaanottomaksun aikaisemman klinikkamaksun sijasta, jonka kunta voi periä niin päättäessään. Kunnalliseen itsehallintoon liittyen vaikuttaa ongelmalliselta määrätä maksun perintä pakolliseksi ja velvoittaa kaikki kunnat näin toimimaan. Tilanteet kunnissa ovat hyvin erilaisia, elinkeinorakenteen, taloudellisen tilanteen ja myös henkilöstöressurssien suhteen. Äärimmäisessä tapauksessa kunnan vastuulla oleva maksujen perintä on kalliimpaa kuin vastaanottomaksuista kertyvä tuotto. Näemme tämän epätarkoituksenmukaisena. Ristiriita kunnan omasta päätösvallassa maksujen määräytymisestä on olemassa. **Esitämme tilalle ”voi periä” kirjausta.**

Lisäksi kommenttina: kunnaneläinlääkärin peruspalkan jakaantuminen virkatehtävien (valtion kunnalle korvaamat), tuotantoeläinkäyntien ja pieneläinten vastaanottokäyntien suhteessa ml kiireelliset tapaukset, **tulee olemaan erittäin hankalaa ja aiheuttaa väistämättä kunnalle hallinnollista taakkaa ja houkutusken jyvittää maksuun kiinteistökuuluja ja hallinnollisia kuluja.** Peruspalkasta aiheutuvien kustannusten liittyen päivystykseen, ei tulisi siirtyä markkinaehtoiseen toimintaan lainkaan. Peruspalkka ei käsityksemme mukaan jakaudu tasaisesti päivystykseen ja muuhun työhön (9§ palvelut eli minimipalvelut vs. markkinaehtoiset erityispalvelut).

Näemme tilanteessa erityisesti riskinä, että kun asiakasmaksut vastaanotolla nousevat (arvio oli +20 eur/ käynti), mikä olisi väistämätöntä. Tämä tarkoittaa sitä, että nyt klinikkamaksun ollessa esim. 35 eur (esim. Etelä-Suomen kaupungeissa) + 20 eur, ennen kuin eläimelle on edes tehty mitään, tulee olemaan vähävaraisille liian korkea ja lemmikeitä jää hoitamatta. Jos narttukissan sterilaation hinta on lähelle 200 eur ja uroskissan kastratio 150 eur, on hyvin todennäköistä, että se jää tekemättä.

Monessa kunnassa ns. keskitetty yhteydenottopalvelu on ostettu ulkopuolelta, yleensä operaattorilta - sekin resurssisyistä - ja kustannukset ovat olleet pitkälti vastaavan tasoiset kuin tuotot. Viivan alle siis ei ole jäänyt mitään.

Johtopäätöksenä

Tässä vaiheessa valmistelua MTK näkee nyt ehdotetun luonnoksen hallituksen esitykseksi eläinlääkintähuoltolaiksi riittävän varmistamaan eläinlääkäripalveluiden saatavuuden koko maassa kaikille eläimille ml kiireelliset tapaukset - joskin täpärästi. Näemme, että edellä antamillamme kommentteilla ja kehittämissuhteilla luonnos voisi parantua merkittävästi ja sen poliittinen hyväksyttävyyttä lisääntyisi. Esitetyistä vaihtoehdoista näemme tämän olevan vähiten huonoin.

Tuleviin eläinlääkäripalveluiden isoihin haasteisiin liittyy paljon ennakoimattomia seikkoja, kuten eläinlääkäreiden houkuttelemisen tuotantoeläinpraktiikkaan alueille, jossa palveluiden tuottaminen on kannattamatonta ja vaatii julkista tukea. Myös monen kunnan taloudellinen tilanne on erittäin haasteellinen ja ympäristöterveydenhuolto ml eläinlääkintäpalvelut, nähdään usein vain hallinnollisesti hankalana, pienenä mutta vaativana yksikkönä, joka on tähän asti hoitunut erittäin kustannustehokkaasti, mutta aiheuttaa varmasti paineita tulevaisuudessa hallinnolle ja henkilöstölle.

Eläinlääkäripalveluiden turvaaminen on erittäin tärkeää kotieläintiloillemme, eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille sekä tilojen kannattavuudelle ja kilpailukyvyille. Myös tuottajien jaksaminen on kytkeytynyt eläinlääkäripalveluiden saatavuuteen. Eläimen sairastuessa eläinlääkärinavun saaminen helpottaa myös eläimen hoitajaa.

Leena Suojala, MTK

ELT, Asiantuntija